

עין משפט
נר מצוה

ה:

יצרם מסור בידם. דריש ליה ממסלחי רגל דליה"ר נקרא אורח דכמתיב ויצא הלך לאיש העשיר: ו**יבִי** בעינן כוֹדֵי האִי. פירש רש"י וכי אדם רגיל כ"כ להעלות על לבו שמחתו וחגו דאסרת ג' ימים קודם לפי שהוא יוס איד של עבודת כוכבים וזוכר שם עבודת

כוכבים תדיר צפיו ואזיל ומודי והתנן בד' פרקים וכו' ומסיק התם דלאכילה שאינו טרוד לפני החג אלא על עסקי אכילה סגי בחד יומא הכא דלהקרבא שרִיף לחור אחר עסקי הקרבה צעי תלתא יומי והלכך אסור לשאת ולתת בכל עניני מקח וממכר משום דשם עבודת כוכבים שגור צפיו ואזיל ומודי:

ערב יו"ט האחרון שֶׁ־הג. הא דלא נקט ט (יום הראשון של חג לפי שהם טרודים במזלות לולב וסוכה ואין להם פנאי להרבות בסעודות וי"מ דבהנך ארבעה פרקים טעמא רבה אית צהו יו"ט האחרון של חג לפי שהוא (ב) זמן צפ"ע וחלוק משלפניו תקנו להרבות בסעודה משא"כ בשציעי של פסח וגם הקרבנות שבשמיני היו בשביל ישראל וכל החג היו מקריצין נגד העובדי כוכבים ט) וערב פסח לפי שהוא יוס גאולה ויציאה לחירות ועזרת כדאמרין בפרק אלו דברים (פסחים דף סח:.) הכל מודים בעזרת דבעינן נמי לכס ור"ה מפני שהוא תחלת השנה מרצים בסעודה לעשות סימן יפה וכמה עניני עושים צו לסימן יפה כדאמר במסכת הוריות (דף יב.) וכריתות (דף ה:.) **ובדבריו** ר' יוסי אף עיוה"ב בגי'א. תימיה בפ"ק דכתובות

(ה. ושם ד"ה אלה) דפריך תלמודא יוה"כ שחל להיות בשני בשנת ידחה גזרה שמה ישחוט בן עוף ואמאי שזיך כל הני פרקים דד"ה ופריך לדברי רבי יוסי הגלילי וי"ל דשפיר פריך אליבא דרבנן דעיקר פירייה מנן עוף דוקא דבהמה איכא טירחא יתירה להפילה ומדכר ובפרקים אלו אינם רגילין רק בבהמות וצויה"כ רגילים בעופות ודגים ודברים קלים כדאמרין בב"ר (פ' יא) עוצדא צההוא חייטא דזבן חד גונא (ג) מריסר דיגין: **והתנן** שוארין בהלכות הפסח. ואע"פ שגם עמה שאין קרבן שואלין בהלכות הפסח קודם ל' יוס מ"מ עיקר התקנה על הקרבן נתקנה כדאמר טעמא בפ"ק

דפסחים (דף ו:.) ש הרי נציא עומד בפסח ראשון ומהיר על פסח **שני: מניין** **למחוסר אבר** וכו'. פירוש להקריב לגזזה בצמה שלהן דאילו צבית המקדש אפי' דזוקין שבעין נמי אסור דכתיב ומיד בן נכר לא תקריבו ומיימי ליה ומכל החי דהזחיר הקצ"ה לנח להביא מחוסר אבר צביצה מפני שעמיד להביא מהם קרבן וא"ת הא לקמן בסמוך (דף ו.) אמר דהזחירו נמי מלהביא אל התיבה וזן וסרים ולא נאסרו לבני נח ועוד קשיא דקרא גצי בצמה טמאה כתיב שהם שנים שנים דכתיב ומכל החי מכל בשר שנים שנים דכתיב וזן וסרים לקרבן צמה שמעטע פרק בתרא דזבחים (דף קטז.) וי"ל דאין לאסור אלו (י) וזן וסרים לקרבן צמה שמעטע מהצבת התיבה כיון דאיכא טעמא אחרינא דאיכא למימר דהא דמעטן הכתוב היינו לפי שאינם ראויין לקיום העולם אבל מחוסר אבר אי לאו לחסרן לקרבן למה נמעטו מלהביאם לתיבה הרי הם ראויין לקיום העולם ולצהמה טמאה ע"כ נמי לא מצי קאי דכיון דשלמים נמי לא חזו להקרבה: **מניין למחוסר אבר** שאסור לבני נח. יש לדקדק מלשון אסור שהוא אסור גמור וכן נח מוזהר בדבר ותימה מ"ט לא חשיב ליה צהדי ז' מנזות שנצטוו ויחשיבו עליו מיתה ואין לומר משום דלאזהרמיה לא כתיבא צהדיא הא מכלל הן אתה שומע לאו כדדרשין ט) מכל עץ הגן אכל תאכל ולא גזל ודבק צאשתו ולא צאשת חזרו אלא י"ל דהאי קוס עשה הוא דמאיש איש מרצין ט) שהעובדי כוכבים נודרים נדרים ונדבות כישראל ואם נדר מחוסר אבר * אמרינן ליה קוס והאז קרבן שלם וקוס ועשה לא קחשיב והא דאמרין פ"ק דקדושין (דף נד:) דמנרכינן מן העוף ולא כל העוף למעוטי יצשה גפה נקטע רגלה ל"ל פשיטא דמי איכא מידי דלישראל שרי ולעובד כוכבים אסור וי"ל דס"ד כיון ששאר מומינן הפוסלינן בצהמה הותרו צעוף כדאמרין ט) תמות וחכרות בצהמה ואין תמות וחכרות צעוף ובצהמה אין חילוק בין במומין בין במחוסר אבר צעוף נמי נימא כיון שהותרו המומין מחוסר אבר נמי נשמתי קמ"ל מן העוף ועוד י"ל דאי לא כתיב מן העוף לאסור מחוסר אבר לישראל הוה אמינא דבני נח משתרו והכתוב צא לאסור לישראל אע"ג דכתיב גצי בני נח כדאמר בפ' ארבע מיתות (סנהדרין דף נט.) כל מנזיה שנאמרה לבני נח ולא בשנית בסיני לאו ולא נאמרה (וע"ע תוס' וזבחים סח: ד"ה שניסמית):

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

צנחם קטלוק. קל הוא המן ומפני שהיה נצלע ככל אצריהם ואינן יוצאין לחוץ קראוהו קלוקל ורגנו על כך והיא הימה להם טובה גדולה שלא היו לרצין לטרונח ולנאחם שלם פרסאות לפנות דמניא ט) (ברכות דף ט) כשהן נפנין אין נפנין לא לזידיהן ולא לפניהן אלא לאחריהן ומחנה ישראל ג' פרסאות היה: **אשר**

נתפס עמדי. לשון גנאי הוא שמולה הקלקלה במתנתו של מקום והוא עשאה לו לעזר: **לא רמוז**. לתוכחה וז אלא לאחר מ' שנה במשנה תורה בערבות מוצא אמר להם ולא נתן לכם לצדעת שמהיו יודעים לשאול מה היה מצבש מכס [אלמא] אף משה רבינו לא מוכר לתת על לבו דבר זה עד מ' שנה: **לא קאי איניש אדעפיה דרציה**. לדעת סוף דעתו ותבונתו עד מ' שנה שהרי משה לא רמזה לישראל עד מ' שנה: **משלחי רגל** משלחים ומשלחין רגלי יצר הרע הצא על האדם מעליהם. יצר הרע קרוי אורח דכמתיב ויצא הלך לאיש העשיר (שמואל ב יב): **ומי צעינן כולי האי**. דחישנין דזבין לה עובד כוכבים להאי צהמה לנזרך יוס אידו ג' ימים קודם לכן: **צהני ד' פרקים** מחזקינן ליה לאיניש דכל מאן דזבין צהמה שמיט לה ציומיה ומשום הכי קאמר אמה מכרתי לשחוט ואל תשחט אתה את הצמ שאמכור משום אותו ואת צנו דציוס אחד מחייבי האחרון ואלו ימיים א"א צלא צשר וקויןן הכל: **ערב יו"ט האחרון של חג**. מפני שהוא יוס השלמת קרבנות החג דמתנן ט) מי שלא חג וכו': **וי דניסן**. משום פסחים:

ערב עצרת. משום שלמי חגיגה ועולת ראיה: **ופן לר"ה**. יוס טוב הוא ואוכלין צשר: **ט ויוס"כ**. נמי משום כל האוכל ושותה צט' צו וכו' ט: **בגילג**. היו רגילין להרבות שמתה יומר. קמיי (ה) ערב יוס טוב אלמא לא זבין איניש מקמיי סעודה אלא חד יומא ואילו מכרה אתמול לא היה מוזהר לו הייס דהא אין אדם קונה ג' ימיים קודם לכן לרכי סעודת יוס ג': **להקריב**. לעבודת כוכבים עובד כוכבים מחזר אחריה ג' ימיים: **דזוקין**. טי"ל צנע"ז: **דאסור לבני נח**. להקריב לגזזה ודומיא דקרבנות שנהגו אצותיהם לשמים הן נוהגין לעבודת כוכבים שלהן: **ומכל החי**. על שם שהיה עמיד נח להקריב מהן דכתי' ויקח מכל הבהמה הטהורה וגו' (בראשית ט):

תמים ולא נתן ה' לכם לב וגו'. שאין אדם עומד על סוף דעתו של רבו ומכמת משנתו עד ארבעים שנה ולפיכך לא הקפיד עליהם התקום עד היום הזה (דברים נב ט). **בארבעה פרקים בשנה**. דרך ישראל לעשות סעודות וסמם הלוקח צהמה אינו לוקח אלא לשותותה מיד, לפיכך המוכר צהמה לחבירו ומכר תמלה אמה או צמה צו ציוס, לְרִין שאמר לשע על כך שהיוס צמה מוכר צהמה מ"ט לא חשיב אמה לשחוט או מכרה מכרתי לשחוט, שמה כבר שחטם (וחזקין פג). עיו"ט האחרון של חג. ציוס טוב האמין של חג היו מרצין בשמתה מפני שרגל לעמנו הוא ומצינ

עליהן (שם). שחזין ראשי אבריהם שלה. ולמה לי לאזהיר עלייהו אי לא משום הקרבה שהקריב מהן כצאמו מן התיבה (ובחיים קסז.). שגלו ודועד לפניו שעמיד להקריב נח. כדכתיב ויקח מכל הבהמה הטהורה וגו' (קלמן א.). מלחיות זרע נפקא. דבר ששעה פירות, וטריפה שניקב קרום של מוח או שחתכו רגליה שוב אינה יולדת (שם).

מסורת הש"ם

א) וי"ל ארבעים שנה נמדרין.) ב) ובעי"א יתא' רבא.) ג) ונ"י תוספות סוטה כב: ד"ה ועד כמה.) ד) צ"ק ח. ע"ש, ט) וצ"ק ח. פב.), ו) חולין פג. א) וי"ל והמניא.) ח) מגילה טז: פסחים ו. סנהדרין יב: (ר"ה) א. צבורות נח. תוספתא מגילה פ"ג ה"צ, ט) לקמן נח. וזבחים קטז. כל הענין, י) [חולין מ:.] ב) [שחיובין נה:.] ג) [ומגילה ט:.] ד) וי"ל וערב יוסי"ב, ט) [וימא' פא:.] ז) [וי"ל עיי"ט.] ח) [וסוכה נה:.] ט) [סנהדרין ט:.] ז) [ומיר סב:.] ק) [קדושין כד:.]

תורה אור השלם

1. ויאמר הקדוש הקאשה אשר נתתה עמדי הווא נתתה לי מן העץ וְאֶבְלָה בראשית יב וכו' ואולך אחכם אֲרֻבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לא בלו שלמותיכם מעליכם ונעלף לא בלתי מעל רגליך. דברים כט ד 3. וְלֹא נתן לָּ לָכֶם לב לַדַּעַת וְעֵינֵיכֶם לִרְאוּת וְאָזְנוֹכֶם לִשְׁמֹעַ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: דברים כט ג 4. אֲשֶׁר־יִכֹּס זָרְעוֹ עַל כָּל מָקוֹם מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׂוֹדֵד וְהַחֲמוּר: ישעיהו לב כ 5. וְזָרְעוּ לָכֶם לְצִדְקָה לְמַעַן לִפִּי חֲסִד נִירוּ לָכֶם נִיר וְנַתַּן לְדְרוֹשׁ אֶת ה' עַד: יבוא ויִרְה צִדִּיק לָכֶם: הושע י יב 6. הוֹי כָּל צִמְאֹה לְבוֹ שִׁבְרוּ וְאֲשֶׁר אֵין לוֹ בִּסְסָה לְבוֹ שִׁבְרוּ וְאֲבָלוּ וּלְבוֹ שִׁבְרוּ בְּלוּא בִּסְסָה וּבְלוּא מְדַבֵּר וְיִן וְחָלָב: ישעיהו נה א 7. וּמִגְדַּל חַיִּי מִגְדַּל בְּשֵׁר שְׁנוֹנִים מִגְדַּל תְּבִיאָה אֶל הַתְּהֵבָה לְהַחֲיִית אֲתָנָךְ וְכָר וּבִקְבָה יִהְיֶה: בראשית ו יט 8. בַּם מַעְיֹף הַשָּׁמַיִם שְׂבָעָה שְׂבָעָה וְכָר וּבִקְבָה לְחַיּוֹת זָרַע עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ: בראשית ז ג

לעני רש"י

טייל"א. קרום על העין המונע בראיה.

מוסף רש"י

ולא נתן ה' לכם לב וגו'. שאין אדם עומד על סוף דעתו של רבו ומכמת משנתו עד ארבעים שנה ולפיכך לא הקפיד עליהם התקום עד היום הזה (דברים נב ט). **בארבעה פרקים בשנה**. דרך ישראל לעשות סעודות וסמם הלוקח צהמה אינו לוקח אלא לשותותה מיד, לפיכך המוכר צהמה לחבירו ומכר תמלה אמה או צמה צו ציוס, לְרִין שאמר לשע על כך שהיוס צמה מוכר צהמה מ"ט לא חשיב אמה לשחוט או מכרה מכרתי לשחוט, שמה כבר שחטם (וחזקין פג). עיו"ט האחרון של חג. ציוס טוב האמין של חג היו מרצין בשמתה מפני שרגל לעמנו הוא ומצינ

ח א מיי פ"י צ מהל' שחיטה הל' יד סמג לאוין קמט טוש"ע י"ד סימן טז סעיף ו:
ט ב טוש"ע א"ח סימן תפט סעיף א:
י ג מיי פ"ו מהל' ציאת מקדש הלכה ה ופ"ב מהל' אסורי מצוה הל' א:
יא ד מיי פ"א מהל' שחיטה הל' א סמג לאוין קב טוש"ע י"ד סימן מ סעיף יח וסימן פו סעיף ט:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה מנין וכו' אמרינן לו קום והבא קרבן שלם. יט לענין למה אומרים לו הצא שלם וכי מחייב הוא צדק להציא קרבן שלם אף צנזר ואמר הכי עמי מלך מקום אין בן נח מנזיה על גלא דלא יתל ועל מנזא שפמין אלא דבחייה להקריב מחוסר אבר אומרים לו שלא יקרב אצל להציא אחרת מנין לו:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה בגלג וכו' קמיי מביא ערב יו"ט:
ב) תוס' ד"ה ערב וכו' לפי שהוא יו"ט צפני עצמו וחלק:
ג) ד"ה וכדנבי וכו' גונא בתריסר:
ד) ד"ה מנין וכו' וי"ל דאין לאסור אלו (וקן וסרים) תא"מ וצ"ה הג"ה הא:

רבינו חננאל

ואולך אתכם ארבעים שנה במדבר וגו' ולא נתן ה' לכם לב לדעת וגו': אי"ר ויחנן ש"מ לא קאי איניש אדעתא דרבייה עד ארבעין שנין: **פ"ה** שלשה ימים לפני אידיהן אסור לשאת ולתת עמחן כרי ומקשי' ומי בעינן לאיתרוחוקי מיניהו כולי האי משום דחישנין דלמא האי דובני לביבדות כוכבים שלהן ובני והתנן בשחיטת חולין פרק אותו ואת בנו. בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיעו וכו' הגה יום אחד דיי לנו להכנת המועד. ופרקי' גבי יום טוב שלנו דלאיכלת שלמים לעצמו הוא דקא זבין סגי ליה בחד יומא הכא דלהקריבה לעבודת כוכבים בעי ליה מכין מקמיה תלתא יומין. אי הכי טפי בעי דהא תנן שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח ל' יום וקיימא לן דמוכרין להו לישראל כדי שיזמינו קרבנותיהן למועד. ופרקי' אנו דבעינן בהמה מניקה מכל מום להקריבה ואפילו מרוקין שבעין בעינן ל' יום להכנה איהו דלא חישיי משום מום אלא למחוסר אבר סגי שלשה ימים

עין משפט
נר מצוה

י ד א ב ג מיי פ"ט מהל' עבודת כוכבים הלכה א סמג לאחין מה טוש"ע י"ד ס' קמח סעף ב:
מו ד מיי טס טוש"ע טס ס"א:

בזו ה ו מיי טס ה' ב וע"ש ק"מ טוש"ע טס ס"ה:

י ד ז מיי פ"ו מהל' יו"ט הלכה ב סמג לאחין עה טוש"ע א"ח ס' תקמו סעף ה:

יח ח מיי פ"ט מהל' עבודת כוכבים הלכה א סמג לאחין מה טוש"ע י"ד ס' קמח סעף א:

רבינו חננאל

ראוקימנא בנזן שההדר מפקסין ביניהו ואינו יכול לכפורו וליטול ממנו בעל כרחו הוא דעובר. ודייקי' מדקתני לא יושיט ולא קתני לא יתן ש"מ כי הנהר מפקסין ביניהו ש"מ: איבעיא להו נישא ונתן מהו. ר' יוחנן אמר אסור ור"ל אמר מותר ונתניא כר"ל. ונתניא כשאמרו אסור לשאת ולתת עמהן לא אמרו אלא בדבר המתקיים דמנ' בהמה וכיוצא בה. אבל דבר שאין מתקיים מותר. ואפי' דבר המתקיים אם נשא ונתן מותר: תני רב זבדי ברבי ר' אשעיא דבר שאין מתקיים מוכרין לתן. אבל אין לוקחין מהן. וקיימא אין כריש לקיש דתניא כוותיה: ההוא מינה דעדר דיענא קסרינאה לר' יהודה נשיאה ביום אידו אמר הניי אעביד אשקליה [ואיל ומודה לו אשקליה] הוא ליה איבה יאמר גרוע אני אצלו לפיכך החזירי מנחתי. אמר לו ריש לקיש טהלו וזורקו לפניו כלאחר יד בבור כדי שילך ויאמר (לו) לא נהנה כלום נפל לו בבור: פ"ט' מלחשאלין ומלשאלו מהם. ואוקמה אביי לשאלו שרי אלא גזירה גזרו לשאלו אטו להשאל. אתי ליימיר לישראל כשם שתשאלותיך אני כן תשאלני אתה. רבא אמר משום דמודה ואומר העבודת כוכבים סייגו וכויתו להות. לי רכוש להשאל לישראל כדי שיחא צריך להינות ממני. וכן דרך כל היכא דתני משום דמודה זה פירושו. וכן אוקים רבא ומתני' דקתני אסור להלוותן וללוות מהן משום דמודה לעבודת כוכבים שלו. וכן לפורעין ולהופיע מהן. אמר רבא משום דמודה. וסוגיין כרבא. ואמר וצריכי. דאי תנא לשאת ולתת עמהן אסור הייתי אומר משום דקני ליה לגמרי אבל לשאלו מהן דממעט להו הוה אמנא אומר משום תנא לשאלו כיון דחשיב ליה מילתא אויל מודה לעבודת כוכבים דליה אבל ללוות מהן דצערא הוא ליה דאמר תוב לא

הדרי לו זוזי הוה אמנא דאמר וזאי שקילנא מיניה בעל כורחיה אויל מודה דוכה להלוות לישראל אבל להיפיע מהן דתוב לא הדרי ליה זוזי הוה אמנא צערא וזאי אית ליה ושרי צריכא: **פ"סבא** ר' יהודה אומר נפרעין מהן מפני שהוא מיצר. אמרו לו אף על פי שמיצר עכשיו שמח הוא לאחר [זמן]. וכי לית ליה לר' יהודה האי סברא דאמרו ליה רבנן. והתניא ר' יהודה אומר אשה לא תסוד מפני שניוויל הוא לה כי עד ומודה ר' יהודה בסיד שיכולה לקפלו במועד שטופלתו במועד שאע"פ שמיצרה היא עכשיו שמחה לאחר זמן. ופריך רב נחמן בר יצחק הנה להלכות מועד דכולהו מיצר עכשיו ושמה לאחר זמן. רבינא אמר עובד כוכבים לענין פרעון לעולם מיצר. מתני' דלא כר' יהושע בן קרחה. (ועוד אמר ה'ל' כרבי יהודה דסבר כל המשנה ידו על התחתונה דתנן [ונתון] צמר כר') מלוה בשטר אין נפרעין מהן.

ו:

במנין שֵׁאל יוֹשִׁיט אדם בום יין לַנְּזִיר. נראה דה"ה ככל שאר

איסורין אלא להכי נקט כוס יין לנזיר משום דמסתמא למישתי קא צעי ליה כיון דכ"ע חמרא שמו ושמה שכם מזירתו אבל

ישראל שאמר הושיט לי נבלה או חזיר או שום איסור אין לחושדו מלהושיט לו אבל אם ידוע לו שרולה לאכלו אסור להושיט לו ואפי' הוא שלו מדקאמר אי לא יהיב ליה שקיל ליה איהו ולפי זה אסור להושיט למומרים לעבודת כוכבים ^ט דבר איסור אע"פ שהוא שלהם כי הדבר ידוע שאכלוהו והוא נאסר להם דכישראל גמור חשבינן ליה ומיירי דקדאי במקום שלא יוכל ליקח אם לא יושיט לו זה וכדמסיק דקאי בתרי עברי נהרא: **תניא** בוותיה דרשב"ג. נראה לר"י דהלכה כרבי יוחנן אע"ג דתניא כוותיה דרשב"ל ומייתי ראייה מההיא דהחולץ (יבמות נ). דקא חשיב הני דהלכה כרשב"ל לגבי ר' יוחנן ולא חשיב הא ואין לומר דהא ללא חשיב הא דהכא היינו משום דתניא כוותיה ולא אינטרין למחשבה דהא חשיב התם חלילת מעוברת אע"ג דתניא התם נמי כוותיה ועוד דלקמן (דף יז:) מסיק נשא ונתן איכא צנייכו וקא מפרש דחכמים דמתני' אית להו נשא ונתן אסור כר' יוחנן ומתניתין עדיפא מצרייתא ^ט: **לא** אסרו אלא בדבר המתקיים.

פירוש מכר דוקא דאילו לקנות ודאי אסור דבצר שאינו מתקיים יומר מדצר המתקיים אלא ודאי לא איירי הן ברייתא אלא בזמנא דאפי' קרי ליה צסיפא נשא ונתן כפר"ת ^ק ולפי' הקונטרס קשה: **אב"ל** לא לוקחין מהם. לפר"ת דלא אסור שום קנייה ל"ל לוקחין קבלת דורון וה"ה נמי דבצר המתקיים שאין מקבלין הימנו דורון ואין לדקדק הא דצר המתקיים לוקחין דהא דינר קיסריינא דצר המתקיים הוא: **אמר אביי** גזירה לפרעין מהן **אמו לפרוען**. תימה למה ליה לאצ"י למימר משום גזרה לימא טעמא משום דשמח הוא כדאמר במתני' אע"פ שהוא מיצר עכשיו שמח הוא לאחר זמן וי"ל דמשום האי טעמא דשמח לאחר זמן ליכא ^א (למייגור) כיון שאינו שמח ציוס אידו ומיהו אי לא דאיכא שום שמחה לא הוה שייך נמי למייגר דהא דגורין ככולהו היינו משום דאיכא שום שמחה כדפריש בסמוך דצריכותא והשתא ניחא דלצטריכו כוליה לאצ"י נמי כמו לרבא: **א"א** ללוות מהן מעוטי קא ממעט ליהו. מכאן ראייה לפר"ת דמיירי בלא רצית דמאי קאמר מעוטי קא ממעט להו אם מלוה בריצית כדי להרויח: רבי

במנין שלא יושיט אדם כוס יין לנזיר. נראה דה"ה ככל שאר איסורין אלא להכי נקט כוס יין לנזיר משום דמסתמא למישתי קא צעי ליה כיון דכ"ע חמרא שמו ושמה שכם מזירתו אבל

ישראל שאמר הושיט לי נבלה או חזיר או שום איסור אין לחושדו מלהושיט לו אבל אם ידוע לו שרולה לאכלו אסור להושיט לו ואפי' הוא שלו מדקאמר אי לא יהיב ליה שקיל ליה איהו וקעבר משום לפני עור לא תתן מכשול הב"ע ^ב דקאי בתרי עברי נהרא דיקא נמי דקתני לא יושיט ולא קתני לא יתן ש"מ איבעיא להו נשא ונתן מאי ר' יוחנן אמר נשא ונתן אסור ר"ל אמר ינשא ונתן מותר איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש יאדיהו של עובדי כוכבים נשא ונתן אסורין מאי לאו לפני אדיהו לא אדיהו ידוקא א"ד איתיביה ר"ש בן לקיש לרבי יוחנן אדיהו של עובדי כוכבים נשא ונתן אסור אדיהו אין לפני אדיהו לא תנא אידי ואידי אדיהו קרי ליה תניא בוותיה דר"ל ^ב כשאמרו אסור לשאת ולתת עמהם ילא אסרו אלא בדבר המתקיים אבל בדבר שאינו מתקיים לא ואפילו בדבר המתקיים נשא ונתן מותר תני רב זבדי בדבי רבי אושעיא דבר שאין מתקיים מוכרין להם אבל אין לוקחין מהם ההוא מינאה דשרד ליה דינרא קיסרנאה לרבי יהודה נשיאה ביום אידו הוה יתיב ריש לקיש קמיה אמר היכי אעביד אשקליה אויל ומודה לא אשקליה הויא ליה איבה א"ל ריש לקיש הטול וזרוק אותו לבור בפניו אמר כל שכן דהויא ליה איבה וכלאחר יד הוא דקאמינא: להשאילין ולשואול מהן כו': בשלמא להשאילין דקא מרווח להו אבל לשאול מהן מעוטי קא ממעט להו אמר אביי גזרה ^א לשאול מהן אטו להשאילין רבא אמר כולה משום דאויל ומודה הוא: להלוותם וללוות מהן: בשלמא להלוותם משום דקא מרווח להו אלא ללוות מהן אמאי אמר אביי גזרה ללוות מהן אטו להלוותם רבא אמר כולה משום דאויל ומודה

הוא: לפורען ולפרוע מהן כו': בשלמא לפורען ולפרוע מהן אטו אלא לפרוע מהן מעוטי ממעט להו אמר אביי גזירה לפרוע מהן אטו לפרוען רבא אמר כולה משום דאויל ומודה הוא וצריכי דאי תנא לשאת ולתת עמהן משום דקא מרווח להו ואויל ומודה אבל לשאול מהן דמעוטי קא ממעט להו שפיר דמי ואי תנא לשאול מהן משום דחשיבא ליה מילתא ואויל ומודה אבל ללוות מהן צערא בעלמא אית ליה אמר תוב לא הדרי זוזי ואי תנא ללוות מהן משום דקאמר בעל כרחיה מיפרענא והשתא מיהא אויל ומודה אבל ליפרע מהן דתו לא הדרי זוזי אימא צערא אית ליה ולא אויל ומודה צריכא: רבי יהודה אומר נפרעין מהן כו': ולית ליה לרבי יהודה אף על פי שמיצר עכשיו שמח הוא לאחר זמן ^ד והתניא רבי יהודה אומר אשה לא תסוד במועד מפני שניוויל הוא לה יומודה ר' יהודה בסיד שיכולה לקפלו במועד שטופלתו במועד אע"פ שמיצרה

עכשיו שמחה היא לאחר זמן אר"נ בר יצחק הנה להלכות מועד דכולהו מיצר עכשיו ^א שמחה לאחר זמן רבינא אמר עובד כוכבים לענין פרעון לעולם מיצר דלא כר' יהושע בן קרחה דתניא ^ב ריב"ק אומר מלוה בשטר אין נפרעין מהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שמיצר עכשיו ושמה לאחר זמן. רבינא אמר עובד כוכבים לענין פרעון לעולם מיצר. מתני' דלא כר' יהושע בן קרחה. (ועוד אמר ה'ל' כרבי יהודה דסבר כל המשנה ידו על התחתונה דתנן [ונתון] צמר כר') מלוה בשטר אין נפרעין מהן.

יה לר' יהודה אע"פ שמצר שמח כו', אבל גבי טיטול אית ליה לר' יהודה אע"פ שמצירה עכשיו שמחה לאחר זמן (מ"ק טס.) מלוה בשטר אין נפרעין מהן. לפני אדיהן מפני ששמחה היא לו ואויל ומודה לעמו"ס ציוס חגס, ורבנן כפני אסור לפורען וליפרע מהן כלל (ב"ק קב.)

לפני אדיהו פרק ראשון עבודה זרה

לא יושיט אדם כוס יין לנזיר. שמא יבא לשתותו: **ואצר מן הכי לצני נה**. לפי שנאסר להן דכמיצ אך בשר וגו' (בראשית ט). **דקיימא בתרי עברי נהרא**. עובד כוכבים מזד זה וישראל מזד זה דאי לא יהיב ליה לא מצי שקיל: **נשא ונתן**. לפני אדיהן עמהן מהו צהנאה: **אסור**. ליהנות מאותה כסורה:

כשאמרו אסור לשאם ולסם עמהן. לפני אדיהן: לא אסרו אלא **דבצר המסקיים**. עד יוס אדיהן דחוי ליה קמיה ציוס אידו ואויל ומודה: **אבל דבר שאינו מתקיים**. כגון ירק וכיוצא בו מותר: **דבצי רבי אושעיא**. צמתיתא דצי רבי אושעיא דליהו סידרה למתניתא וכן ר' חייא: **אבל לא לוקחין מהן**. דמרווח ליה שמתוך שאינו מתקיים מתאהו הוא למכרו: **קסרינאה**. דינר מזורה חדשה שפסל קיסר את הראשונה וגזר על זו: **כלאחר יד**. שלא יצין שמדעת השלכתו וכיון שרואה שאבד ממך לא ישמח: **כולה משום דמודה הוא**. שהעובד כוכבים ישמח כשישראל צריך לו: **וצריכי**. למתני במתני' לכולהו: **משום דקא מרווח להו גרסינן: דחשיבא ליה מינפא**. דלריך ישראל לשאול את כליו וידע דהדר ליה את כליו צעין: **לא ספור**. לא תתן סוד כר' פניה במועד: **מפני שניוויל הוא**. צעדו על פניה ואף על פי כשנטולתו מאדלימה ומנהיל פניה כיון דהנאה זו אינה אלא עד לאחר המועד וניוויל בתוך המועד אסור: **לקפלו**. לנטולו מעל פניה: **בסוך המועד**. כגון שצאה סקוד צתחלת המועד ולצסוק יוס או יומים מוטלנו והנחת הימנו בתוך המועד: **דכולהו מיצר עכשיו**. כל מה שהמירו לעשות במועד מיצר הוא באותה עשה כגון שמיטה ומיקון סעודה והמירו לו משום שמחה דלאחר זמן צבתוך המועד: **מלוה צשער אין נפרעין מהן**. לפני אדיהן מפני ששמח הוא לאחר זמן ציוס אידו דציוין דנקט ^א שטרף ישראל עליהו כל שעתא מסתפי מיניה: **נותן**

הוא: לפורען ולפרוע מהן כו': בשלמא לפורען ולפרוע מהן אטו אלא לפרוע מהן מעוטי ממעט להו אמר אביי גזירה לפרוע מהן אטו לפרוען רבא אמר כולה משום דאויל ומודה הוא וצריכי דאי תנא לשאת ולתת עמהן משום דקא מרווח להו ואויל ומודה אבל לשאול מהן דמעוטי קא ממעט להו שפיר דמי ואי תנא לשאול מהן משום דחשיבא ליה מילתא ואויל ומודה אבל ללוות מהן צערא בעלמא אית ליה אמר תוב לא הדרי זוזי ואי תנא ללוות מהן משום דקאמר בעל כרחיה מיפרענא והשתא מיהא אויל ומודה אבל ליפרע מהן דתו לא הדרי זוזי אימא צערא אית ליה ולא אויל ומודה צריכא: רבי יהודה אומר נפרעין מהן כו': ולית ליה לרבי יהודה אף על פי שמיצר עכשיו שמח הוא לאחר זמן ^ד והתניא רבי יהודה אומר אשה לא תסוד במועד מפני שניוויל הוא לה יומודה ר' יהודה בסיד שיכולה לקפלו במועד שטופלתו במועד אע"פ שמיצירה עכשיו שמחה היא לאחר זמן ^א שמחה לאחר זמן רבינא אמר עובד כוכבים לענין פרעון לעולם מיצר דלא כר' יהושע בן קרחה דתניא ^ב ריב"ק אומר מלוה בשטר אין נפרעין מהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שמיצר עכשיו ושמה לאחר זמן. רבינא אמר עובד כוכבים לענין פרעון לעולם מיצר. מתני' דלא כר' יהושע בן קרחה. (ועוד אמר ה'ל' כרבי יהודה דסבר כל המשנה ידו על התחתונה דתנן [ונתון] צמר כר') מלוה בשטר אין נפרעין מהן. לפני אדיהן מפני ששמחה היא לו ואויל ומודה לעמו"ס ציוס חגס, ורבנן כפני אסור לפורען וליפרע מהן כלל (ב"ק קב.)

יה לר' יהודה אע"פ שמצר שמח כו', אבל גבי טיטול אית ליה לר' יהודה אע"פ שמצירה עכשיו שמחה לאחר זמן (מ"ק טס.) מלוה בשטר אין נפרעין מהן. לפני אדיהן מפני ששמחה היא לו ואויל ומודה לעמו"ס ציוס חגס, ורבנן כפני אסור לפורען וליפרע מהן כלל (ב"ק קב.)

יה לר' יהודה אע"פ שמצר שמח כו', אבל גבי טיטול אית ליה לר' יהודה אע"פ שמצירה עכשיו שמחה לאחר זמן (מ"ק טס.) מלוה בשטר אין נפרעין מהן. לפני אדיהן מפני ששמחה היא לו ואויל ומודה לעמו"ס ציוס חגס, ורבנן כפני אסור לפורען וליפרע מהן כלל (ב"ק קב.)

מסורת הש"ס

א) צ"ק ק"ח. ב) א) [מספי רפ"א]. ג) [מדרים מג]. ד) מ"ק ט: ט: ה) מוספתא רפ"א צ"ק קב. ו) ע"ש כל הענין. ו) צ"ל דמק. ז) צ"ק לה: ק: קב. צ"מ ע"ת: ק"ג. ח) [נכסאי]: להושיט למשומדים. ט) [וע"ע מוסף יבמות לו. ד"ה הלכתא]. י) [לעיל ב. ד"ה אסור]. יא) [צ"ל למסר].

תורה אור השלם

1. לא תקבל תרש ולפני עור לא תתן מכשול וְיִרְאָה מִפְּאֻלְדֶּיִךְ אֲנִי יְיָ. ויקרא יט יד

גליון הש"ס

גב' עבתי שלא יושיט. עי' מוס' פסחים כב ע"ב ד"ה ואצ"ר:

הגהות הב"ח

א) גב' להלכות מועד דכולהו מיצר עכשיו ושמה לאחר זמן גיבור רבינא: ב) רש"י ד"ה מלוה וכו' דנקיט ישראל שטרא עילויח:

מוסף רש"י

גזירה לשאול מהן כו'. דאי שריח ליה לשאול אמי נמי להשאיל (יבדים מג). שניוויל הוא לה. עכשיו ממועד שהוא סקוד צסד ומצטערס (מ"ק ט). שגנא הוא לה וניוויל צסד ומצטערס צסד (שם טס) בעודה עליה ואע"פ שצטטלמו שמחה היא לה ^א יומודה בסיד. דמחייבש לאלתר וכולה לקפלו במועד (שם). שטופלתו. סכמו במועד האויל ומחייס במועד לאחר נטילה (שם). שמחה היא לאחר זמן. במועד לסוף המועד לאחר שנקטלמו את הסיד שטפלה, לפי שמציר את השער ומעזר את הצער, והאויל דהאי סיד משמחה לאחר זמן להכי שרי לה לטופלה במועד אע"פ שהוא מצירה עכשיו (מ"ק טס). הבח להלכות מועד. להכי איירי יהודה דשרי אע"פ אפי' הוא מציר, דרבוהלווה הלוות מועד דשרי משום האי טעמא נמי שרי, כגון אפי' ויטול, דמלעבר השתא כשהוא אוספ ומבצל ולהכי שרי דשמח הוא ציהו אכולל אפיימו ויטולו ציו"ט (שם) כל הלכות מועד קטן כגון רציו מעדנים ומצטעוים לגופו, מיצר הוא צשעת הצורה, ולהכי אויל תצר צסוק האויל וכולהו הכי צימנה, אבל צע"י אויל תצר השתא. דציון דהשתא מיצר לא חייש לצסוק (שם סכ"ח). לענין פרעון לעולם מיצר. ואפילו לאחר זמן, שדעמו לטרוף ולגזול (שם). ולהכי לא אית

יה לר' יהודה אע"פ שמצר שמח כו', אבל גבי טיטול אית ליה לר' יהודה אע"פ שמצירה עכשיו שמחה לאחר זמן (מ"ק טס.) מלוה בשטר אין נפרעין מהן. לפני אדיהן מפני ששמחה היא לו ואויל ומודה לעמו"ס ציוס חגס, ורבנן כפני אסור לפורען וליפרע מהן כלל (ב"ק קב.)

יה לר' יהודה אע"פ שמצר שמחה היא עכשיו שמחה לאחר זמן. ופריך רב נחמן בר יצחק הנה להלכות מועד דכולהו מיצר עכשיו ושמה לאחר זמן. רבינא אמר עובד כוכבים לענין פרעון לעולם מיצר. מתני' דלא כר' יהושע בן קרחה. (ועוד אמר ה'ל' כרבי יהודה דסבר כל המשנה ידו על התחתונה דתנן [ונתון] צמר כר') מלוה בשטר אין נפרעין מהן.

